

Jak rozwijać motywację do nauki

„Każde dziecko rodzi się z naturalną motywacją do samorozwoju: chce odkrywać i poznawać świat, nabywać nowe kompetencje i umiejętności”.

(J. Steinke- Kalembka , Dodaj mi skrzydeł! Jak rozwijać u dzieci motywację wewnętrzną?)

Motywacja do nauki to wzbudzenie chęci do poznawania świata oraz zgłębiania wiedzy z różnorodnych dziedzin. Motywacja może być zewnętrzną lub wewnętrzną.

Motywacja zewnętrzna to wszelkie bodźce pochodzące z naszego otoczenia, które skłaniają ucznia do bardziej intensywnej nauki np. chęć akceptacji przez kolegów, zadowolenie rodziców z osiągnięć dziecka, uznanie nauczycieli, dobra ocena. Nagroda lub uniknięcie kary jest wyznacznikiem działania.

Uczeń z **motywacją wewnętrzną** podejmuje czynności uczenia się z powodu ciekawości poznawczej, własnych zainteresowań, odczuwanej satysfakcji z osiągnięć. Uczniowie posiadający wysoki poziom tej motywacji odnoszą w szkole większe sukcesy, osiągnięcia, rozwijają kreatywność, pozytywnie oceniają własne kompetencje.

U uczniów w różnym wieku rodzaj motywów i ich struktura są różne i coraz bardziej złożone. Z wiekiem motywacja staje się coraz bardziej świadoma, a potem coraz bardziej perspektywiczna, to znaczy dotycząca celów odległych.

Rolą nauczyciela i rodzica jest stymulowanie tego naturalnego procesu aktywizującego dziecko do działania. Nastawienia, postawy, wartości i cele dorosłych, sposób komunikowania się z dzieckiem, zaspokajanie psychicznych potrzeb dziecka, tj. potrzeby relacji, autonomii oraz dążenia do rozwoju, stanowią podstawę do **budowania motywacji wewnętrznej dziecka**.

Zalecenia dla rodziców i nauczycieli

- Uczeń powinien siedzieć w pobliżu nauczyciela/rodzica, z dala od miejsc czy przedmiotów mogących go rozpraszać. Ważne jest, aby nauczyciel kontrolował pracę i zachowanie dziecka w trakcie zajęć, sprawdzał czy wykonuje polecenia, wie i rozumie, co ma zrobić.
- Robienie częstych przerw na odpoczynek, gdyż zmęczenie utrudnia koncentrację uwagi, a w dalszej perspektywie obniża motywację do wykonywania zadań.
- Przeplatanie zadań o różnym charakterze, zadań łatwiejszych - trudniejszymi, co urozmaici dziecku naukę.
- Polecenia wydawane dziecku powinny być krótkie, konkretne, wydawane po nawiązaniu kontaktu wzrokowego, z bliskiej odległości.
- Wspieranie motywacji do nauki i współpracy poprzez pochwały i docenianie starań

dziecka. Częste chwalenie za wysiłek i starania włożone w pracę, niezależnie od końcowych efektów.

- Warto często stosować pochwały, bowiem działają mobilizująco i sprzyjają efektywniejszej pracy. Bazować na mocnych stronach, zauważać nawet drobne sukcesy i nagradzać je, co wpłynie korzystnie na motywację do pracy. Doceniać starania i wysiłek włożony w pracę edukacyjną.
- Prawidłowa pochwała jest konkretna i w miarę krótka, powinna zawierać dokładny opis sytuacji i pozytywne emocje chwalącego, może stanowić podsumowanie cechy wyrażonej danym zachowaniem, np. „Napisaleś bezbłędnie dwa zdania. Cieszę się”. „To się nazywa wytrwałość”. Pochwała nie może zawierać porównań do sytuacji wcześniejszych ani do innych osób.
- W celu wzmacniania motywacji do podejmowania zadań trudnych, niosących ryzyko niepowodzenia należy wykazać się zrozumieniem i akceptacją problemów dziecka oraz bazować na relacji opartej o zaufanie i zrozumienie.
- Polecenia powinny być kierowane bezpośrednio do dziecka (z zachowaniem bliskości fizycznej i kontaktu wzrokowego), powinny być krótkie i konkretne, wypowiedzianym spokojnym, ale stanowczym tonem. Wskazane jest prośenie dziecka o powtórzenie polecenia i upewnienie się, że wie ono, co ma robić. Każde wydane polecenie należy konsekwentnie egzekwować i kontrolować jego wykonanie. Zasady te odnoszą się zarówno do poleceń ustnych, jak i pisemnych.
- W razie potrzeby wskazane jest ukierunkowanie pracy dziecka, udzielenie dodatkowych wskazówek, zachęcanie do uważnego wykonywania zadań.
- Rozwijać zainteresowania oraz pasje, których rozwój może pozytywnie wpłynąć na stymulację obniżonych umiejętności.
- Konieczny jest kontakt nauczyciela z rodzicami ucznia, mający na celu wspólne uzgadnianie systemu motywacyjnego, systemu zasad oraz omawianie postępów.
- Pomoc w radzeniu z frustracją i lękiem przez rozpoznawanie i nazwanie uczuć, szukanie konstruktywnych i asertywnych sposobów wyrażania własnego zdania i emocji, szukanie użytecznych sposobów dających poczucie radzenia sobie, kontroli i wpływu.
- Wskazana jest strukturyzacja otoczenia. Odnosi się to do dobrze zaplanowanego dnia, informowania dziecka o przewidywanych zmianach w planie zajęć, sposobu prowadzenia lekcji.
- Podczas pracy w domu ważny jest ustalony schemat wykonywania konkretnych prac : np. odrabiania lekcji, sprzątnięcia w pokoju – od czego zaczynamy, o której godzinie, co robimy po kolei. Dobrze jest rozpisać na kartce z dzieckiem taki plan pracy, powiesić go w pokoju na widocznym miejscu i konsekwentnie egzekwować.
- Należy unikać porównań z innymi uczniami, dziećmi, rodzeństwem.
- Aktywizowanie uczniów poprzez stosowanie metod polisensorycznych, zabawowych.

Komunikacja, która pomaga w edukacji

- Stosować wzmocnienia pozytywne, często dowartościowywać i motywować przez pochwałę. Stosować pochwały opisowe, jasne dla dziecka/ucznia, konkretne. (Opisz co widzisz (słyszysz) , opisz co czujesz, podsumuj godne pochwały zachowanie dziecka).

- Nie krytykować, nie osądzać negatywnie. Koncentrować swój krytycyzm na zadaniu, nie na uczniu.
- Dawać przestrzeń do dyskusji, prawo do własnego zdania.
- Stawiać jasno sformułowane pytania, upewniać się, że dziecko/uczeń wie, co ma w danym momencie robić.
- Stosować komunikat JA „Ja czuję....., kiedy Ty....., ponieważ....., oczekuję.....”.
- Zadbać o miłą atmosferę w domu/klasie, korzystać z poczucia humoru, swojego i dzieci.
- Brać odpowiedzialność za swoje słowa, szczególnie obietnice stawiane dzieciom.

Pomocna literatura:

Joanna Steinke- Kalembka , Dodaj mi skrzydeł! Jak rozwijać u dzieci motywację wewnętrzną?

Bożena Tołwińska, Motywacja dzieci do uczenia się (problemy dzieci, rola dorosłych)

Marcin Stanowski, Poradnik mentora, Ośrodek Rozwoju Edukacji,

<https://www.edukowisko.pl/jak-motywowac-dzieci-do-nauki/>

<https://indywidualni.pl/edustrefa/motywacja-do-uczenia-sie-jakie-jest-jej-zrodlo>

Monika Koziątek, Jak wspierać motywację wewnętrzną dziecka? <https://dziecisawazne.pl/wspierac-motywacje-wewnetrzna-dziecka/>

Monika Koziątek, „ Mam tę moc”, czyli o motywacji wewnętrznej dziecka.

<https://dziecisawazne.pl/motywacja-wewnetrzna/>

<https://www.akademia-umyslu.pl/blog-core/10-krokov-jak-motywowac-dziecko/>

Opracowanie: Małgorzata Matwiejczyk-Priebe – pedagog PPP Sopot